

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΕ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ

Σε περιστροφική σκηνή παίζονται οι κωμωδίες και τὰ δράματα τῆς ζωῆς. Δὲν εἶδατε γιὰ πότε κίβλας ἀλλάξε τὸ σκηνικό; Ὡς τὰ ἡμερώματα τῆς Κυριακῆς ὁ ἀναβρασμός τῆς ἀποκρηῆς. Καὶ ξαφνικά — Κύριε τῶν Δυνάμεων! — οἱ ἀχνοὶ τῆς φασολάδας, ἡ ἑλῆα μέσα στὸ ζαρωμένο ράσο τῆς μογαχῆς, ἡ λαγάνα, ἡ πρασιναδά, τὰ θαλασσινά, ὁ καπνὸς τοῦ λιβαυῖου, ἡ καμπάνα τοῦ ξωκκλησιῶν καὶ ὁ ἀέτος, ἔγχρωμη ἐκπομπὴ τῶν ὀνείρων τοῦ ἐφήβου στοὺς οὐρανούς.

Ἄτμσφαιρα καὶ σκηνογραφία τυπικὰ ἑλληνοχριστιανική. Ἡ Καθαρὴ Δευτέρα μὲ τὸ συνδυασμὸ τῆς νηστήσιμης εὐχίας καὶ τῆς θρησκευτικῆς κατανύξεως. Ὡρα προσευχῆς. Μὴ τὴν παίρνετε τὴν προσευχὴ αὐτὴ ὅπως θέλει νὰ τὴν παρουσιάσῃ ὁ στενόκαρδος καλογηρισμός. Δὲν εἶναι ἡ συντριβὴ τοῦ ἀμαρτωλοῦ ποὺ προσέρχεται τὴν ἐπομένη τῆς ἀποκρηάτικης κραιπάλης τοῦ νὰ χτυπήσῃ τὸ φλογισμένο μέτωπο στὰ ψυχρὰ μάρμαρα τοῦ ναοῦ. Αὐτὲς οἱ ἀταξίες τῆς ἀποκρηῆς νὰ ἦταν τὸ ἅπαντο τῶν ἀνομιῶν μας. Κανένα ποτηράκι παραπάνω, ξενύχτι πάνω σὲ ὀλισθηρὲς ἐπιφάνειες, κάποια φυγὴ ἀπὸ τὸν ἀσκητισμό. Κάτι τρέχει... Μήπως εἶναι ἀρνητὲς τῆς χαρᾶς οἱ οὐρανοὶ, γιὰ νὰ ζητοῦν τὴν ἴδια ἄρνηση κι' ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο; Ἄν ἦταν ἀρνητὲς τῆς χαρᾶς δὲ θὰ κατέκλυζαν τὴν Πλάση μὲ τὶς ὀμορφιές τῆς, μὲ τὰ ροδοπέταλλα τῆς χαραυγῆς, μὲ τὶς πορφύρες τοῦ δειλινικοῦ, μὲ τ' ἀρώματα τῆς ἀνοιξιῆτικης νύχτας, μὲ τὴ συναυλία τῶν πουλιῶν, μὲ τοὺς χυμοὺς τῆς ἀμπέλου, μὲ τὴ γοητεία ποὺ ἀσκεῖ ἡ γυναίκα στὸν ἄντρα, μὲ τὴ γοητεία ποὺ ἀσκεῖ ὁ ἄντρας στὴ γυναίκα. Γιὰ ποιὸν ὅλη αὐτὴ ἡ χλιδῆ; Ἡ ἴδια ἡ φύση παραθέτει πλοῦσια γεύματα. Αὐτὴ καλεῖ στὴ χαρὰ. Δὲν εἶναι παρέκκλιση ἀπὸ τὴν εὐθεία ἡ ἀνταπόκριση στὴν πρόσκληση, γιὰ νὰ προσερχώμαστε μὲ συντριβὴ τὴν ἐπομένη τῆς πανδαισίας. Εἶναι κάτι ἄλλο: Ἡ ἀνάγκη τῆς ἀλλαγῆς τοῦ προγράμματος. Ἀψίκορος ὁ ἄνθρωπος, κουράζεται καὶ στὸ καθεστῶς τῆς χαρᾶς ἀκόμα. Ἐχει τόσο λίγο ἐξοικειωθῆ μαζί τῆς... Ἐπειτα, ἡ χαρὰ εἶναι θορυβώδης, εἶναι ἐξαντλητική· καί, τὸ χειρότερο μειονέκτημά τῆς, εἶναι ὁμαδική. Θέλει τὸ μικρὸ ἢ τὸ μεγάλο θίασο, τὴν πλατεία, τὴ γαλαρία τῆς. Οἱ μέρες ποὺ δρομολογήθηκαν ἀπὸ τὴν παράδοση γιὰ τὴ χαρὰ, εἶναι μέρες ὁμαδικῶν ἐκδηλώσεων. Ἄλλιῶς πῶς νὰ νησθῆ χαρὰ; Ἀτελὴς καθὼς εἶναι, δὲν ἔχει αὐτάρκεια. Θέλει τὴν ὁμάδα τῆς γιὰ νὰ εὐδοκιμήσῃ. Ἡ μοναξιά εἶναι ὁ τάφος τῆς. Μόνιμα τὸς στὴ χαρὰ δὲν παραδίδονται παρὰ μόνο οἱ ἐνοικοὶ τῶν ψυχιατρειῶν, ἄνθρωποι μὲ πλοῦσια φαντασία καὶ ἱκανοὶ νὰ γίνωνται πλάστες δικῶν τους κόσμων. Οἱ ἄλ-

λοι, ὅταν αἰσθάνωνται χαρούμενη διάθεση ἀναζητοῦν τοὺς συντρόφους τῆς χαρᾶς, γιὰ νὰ μοιραστοῦν τὸ βάρος τῆς μαζί τους.

Οὔτε ἀπομονώνεται, οὔτε κρύβεται ἡ χαρὰ. Ἀπομονωμένη καὶ κρυμμένη, παύει νὰ εἶναι χαρὰ. Ἡ μεγάλη ἀτέλειά τῆς. Αὐτάρκεια μόνο ἡ θλίψη ἔχει. Τὴν ἀπομονώνεις, τὴν κρύβεις, τὴν περιφέρεις ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους χωρὶς νὰ σὲ ὑποψιαστοῦνε, τὴν κάνεις ὅ,τι θέλεις. Τὰ καταφέρνεις περίφημα νὰ θλίβεσαι· καὶ μόνος. Δὲν σοῦ χρειάζεται σύντροφος τοῦ πόνου. Ἀπεναντίας, τὴ μοναξιά ἀναζητοῦν οἱ πονεμένοι. Εἶναι τὸ κλίμα τους ἡ μοναξιά. Δὲν σημαίνει ὅμως αὐτὸ ὅτι σὲ κάθε μοναξιά κρύβεται κι' ἓνας πόνος. Οὔτε ὅτι ἡ θλίψη εἶναι ἀναγκαστικὰ ἡ διάδοχος κατάστασις τῆς χαρᾶς. Τὰ σημαντὰ ποὺ ἀντηχοῦν τὴν ἐπομένη τῆς ἀποκρηῆς δὲν εἶναι πρόσκληση στὴν ὀδύνη. Εἶναι τὸ σύνθημα στὴ συγκέντρωση. Σιγὴ στοὺς θορύβους. Μέρες συμπίεσεως στοὺς ἑαυτοὺς μας. Ἀπαραίτητες κι' αὐτές, ὅπως ἀπαραίτητες εἶναι καὶ οἱ μέρες ποὺ ἀναζητοῦμε τοὺς ἄλλους. Πολυσύνθετος ὁ ἄνθρωπος, θὰ κουραζόταν στὴ μονοτονία ἑνὸς ἀναλλοίωτου προγράμματος. Ἀναζητεῖ τοὺς πολλοὺς ποὺ θορυβοῦν μὲ ὄση λαχτάρια θ' ἀναζητήσῃ τὸν ἑαυτὸ τοῦ ποὺ ρεμβάζει· εἰς «ἑαυτὸν ἀναχωρεῖν», ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλους ἀναχωρεῖν. Ἡ ἀποκλειστικὴ προσήλωσις σ' ἓνα ἀπὸ τὰ δυὸ εἶναι ἕξω ἀπὸ τὸν κανόνα.

Ἡ ἀνθρώπινη πείρα, τὴν περίοδο τῆς συγκεντρώσεως τοποθέτησε στὸ τέρμα τῆς ἀποκρηῆς. Στροφή στὸν ἑαυτὸ μας. Ἀνακεφαλαίωση τῶν πεπραγμένων. Γαλήνια διαδρομὴ ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ φύλλα τοῦ ἡμερολογίου μας. Μὲ τοὺς καπνοὺς τοῦ μειδιάματος καὶ μὲ τὴν ὑπόκρουση τροπαρίων κυλοῦν γαλήνια οἱ στοχασμοί. Πέστε το καὶ προσευχὴ. Μία προσευχὴ ὅμως ποὺ δὲν εἶναι κατάλογος μὲ αἰτήματα· εἶναι κάτι πιδὺ ὑψηλό. Εἶναι ἡ ἀνατομία τῆς ψυχῆς, ἡ ἀναπόληση, ὁ γαλήνιος ἔλεγχος, ἡ θεώρηση τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἡ στροφή πρὸς τὸ μυστήριο τοῦ ἀπείρου, ἡ ἐνατένιση τῶν δυναμῶν ποὺ βρίσκονται πέρα ἀπὸ τὴ γήινη ζώνη μας. Κι' ἂν συμβῆ νὰ εἶναι καὶ πονεμένη ἡ ψυχὴ, τότε ὑπάρχει κάπου ἐκεῖ, πίσω ἀπὸ τὸ γαλάζιο στερέωμα, ὁ «βοηθὸς ἐν ὀλίψει» γιὰ νὰ τῆς ἀπαλύνῃ τὸν πόνον. Τὸ θεῖο στὴν πιὸ ἀνθρώπινη ἔκφραση. Ἐνα Θεὸ ἄναρχο, ἀτελεύτητο, κύριο τῶν δυνάμεων, εἶναι δύσκολο νὰ τὸν συλλάβουμε μὲ τὰ φτωχὰ ἀνθρώπινα μέτρα μας. Πόσο ὄμως νιώθουμε αὐτὸν τὸν βοηθὸν ἐν θλίψει... Τὸ θεῖο ποὺ ἀκούει τὴ φωνὴ τῆς δεήσεως—μεθ' ἡμῶν γενοῦ—καὶ κατεβαίνει ἀπὸ τὸ θρόνο του γιὰ ν' ἀτενίσῃ μὲ ἀγαθότητα τὸν ἄνθρωπο καὶ ν' ἀπλώσῃ σὲ θωπεία τὸ χέρι.

Π. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ